

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Соупієр.)

ПЕШТА.

Четвртакъ

6. Апріліа 1844

Год. III.

ІІІсма

на

сверадостный Данъ Рођена

Нъ. Ц. Кр. и Ап. Величества

ФЕРДІНАНДА I. (V)

Імператора Аустрійскогъ

и пр. и пр. и пр.

одъ

Юор Ѯа Райковића

— — — Tibi maturos largimur honores,
Iurandasque tuum per nomen ponimus aras,
Nil oriturum alias, nil ortum tæle fatentes.

Horatius.

Каліопе Секо Феба

Днжи гласа сребрњ звекъ!

Некъ бѣлкасту шарность неба

Твой пробія Славоекъ:

Из-а иилы цвѣтны гора

Вишњ румена сійну Зора, —

Увеломе срцу лѣкъ —

Ню ми краси Царска хали

Теби ево пѣват' вали

Каліопе за вавѣкъ!

Воромъ данась Празникъ свану

Пѣвай Празникъ славно званъ,

Тако теби на Дивану

Твой не быво образъ вранъ!

Пѣвай дичность руйне зоре
Што у Кретско сагна море
Злоключеня опакъ станъ; —
Фердінанда Цара блага
Дай уноси Музо драга
Дичносяйный Рођен-Данъ! — —

Блескъ засвѣя одсвудъ очи,
Нѣдра диже свечанъ жаръ;
Плаха нога кудъ текъ крохи
Ет' на сурѣтъ нѣй Олтаръ:
Олтаръ, кога шарокрасно —
Фердінанде, Сунце ясно!
Србъ сагради Теб' на дарь, —
При нѣм' славећ' Име Твое
Понось, Дійка срећном' што в
К'о небесна вышша л' тварь!

Погле^т тамо шимширъ цвѣће
Храбаръ воинъ Србскій смиљ
Поносито за шлемъ меће, —
Да лѣпъ ти му тай в чинъ!
„Урра! Урра!“ гласъ к'о стрѣла
Чуй пробія граде, села, —
Свуда цвѣта ружа, крінъ;
Данась влада радость живиа,
Мракъ са чела разтерива
Храбаръ воинъ Србскій смиљ.

А Вы Србске Моме ииле
Зашт' зовете сада хай!?
Какве нужде догонише
Іошъ пре зоре Васъ у гай?

Шта л' ће рећи то одјело
Што на вами видимъ — бѣло,
Шта ли кинастъ вѣнацъ тай?
Да ли сте га Моме миље
Фердинанду намѣниле
Съ нынѣ му спрavit' земнїй рай!

„Нѣ м'! . . . оте Каміопа
Сдесив' струнке двѣ и петъ . . .
Кудъ нѣгова стала стона
Тудъ ницао Невенъ цвѣтъ!
Юшъ ев' гонимъ једну жело
Отцу, Майцы, Владателю
Управљаюћ' смеранъ летъ:
Несторова овогъ свѣтъ
Кадъ преживиши сѣла лѣта
Да у болїј пређешъ свѣтъ!“

ЦРНОГОРЦЫ.

Историческая повѣсть изъ найновијегъ времена
(Чески отъ Прокопа Хохолушека.)
(продуженіе.)

Ориле су се пушке Црногорске све-
већма и већма по Турскимъ границама. Пое-
дини Црногорцы настали су на куће Тура-
ка, и нјову стоку терали су у Црну-Гору;
а Мостарскій Везиръ бавио се оружанѣмъ,
будући в науміо горде Црногорце понизити.

И заиста нје може быти никада већа
опасность претила Црной-Гори, него садъ.
Везиръ самъ 16,000 одабраны момака повео је
противъ Црне-Горе, а јошти му се и Ска-
дарскій Паша са 4,000 Албанеза придрожи.

Но и Владыка не дангуби, већ позове
онъ сву Црну-Гору на оружје, и заузме све
путове водеће у Црну-Гору; къ Никшићу
послао је 400 момака: а оне, кое онъ самъ
предвођаше, поделје је по Граховскимъ го-
рама, премда је по гдикое село безъ зашти-
те овы гора у долини лежеће Турцима о-
ставити морао.

„Евремъ съ младымъ людма, кои се бу-
ду нѣму своеволно придрожили, Вранину
да брани!“ поручи Владыка, коме је хра-

брость Евремова и быстаръ умъ врло дес-
бро познатъ био.

Текъ што је Иванъ чуо, да ће Евремъ.
Вранину бранити, доће онъ таки къ овоче.
Овай башъ Заиду, која је тврдо намерила у
битку пратити га, отговараше, да не иде
съ ныиме; но чимъ Ивана опази, отъ стра-
сва пребледи и плашљиво заклони Еврему
прси, јеръ је добро знала, шта значи кодъ
Црногорца крвна освета, — ал' јошти нје
знала, да у време рата престаје свака лич-
на користь, дакле и крвна освета.

Иванъ пошкрапивши светомъ водицомъ
поздрави Еврема у име свете Троице, и у-
ће у собу съ тымъ речма: „Турчинъ се ору-
жава противъ насъ, Евреме; зато, докъ не-
буду невѣрници побѣђени, некъ мећъ нама-
миръ буде!“

„Некъ буде!“ рече Евремъ, стиснувши
му десницу. — „Хоћешъ ли самомъ ићи
Иване?“

„Хоћу. Кадъ намеравашъ поћи?“

„Данасъ.“

„Добро. Я ћу се преправити!“ Оде.

„Невѣрни мужу!“ рече Заида, „жене у
нашимъ хaremовима фале вѣрность Славана.
Я је невидимъ.

„Заидо!“ кликне Евремъ жестоко.

„Заръ то нје истина?“ срдито наста-
вља Заида — „Твогъ непріягеля, брата уби-
це отца могъ, зовешъ, а мене кодъ куће о-
стати преморавашъ.

Евремъ мало размышлява. „И ты ћешъ
самомъ ићи!“ рече решително. и загрли је.

Евремъ је мудро учинио, што се тако
рано къ Вранини кренуо; јеръ сутра данъ
већ су у велико звијдала Црногорска та-
нета крозъ Турскій станъ; но и Турци су
се такођеръ отзивљали.

Османъ Бегъ упути се првимъ отсекомъ
войске изъ Клобука управо на Грахово; што
се већма приближавао горама, сотимъ чеш-
ће су пущали Црногорцы, и по даной имъ
заповести до Грахова узмицали. Османъ је
за ныима хитио, не промыслећи, да ће о-
вимъ путемъ войску свою са свимъ упро-
частити; јеръ Црногорцы по јданъ или по

двоица разсеяни све болјсуму окружавали војску, и иза чбунова на њу пущали. Црногораць редко кадъ промаши. Чинило се садъ Осману, као да Црногорци гледе у Грахову утврдити се, и зато онъ заповеди, да на село то юришемъ ударе. Но Црногорци су се дотле само у миру држали, докъ се нису жене и деца изселила, и на сигурно место отведена била. Онда су се мужеви къ остальнымъ војницима припозили; јеръ у таковомъ случају претвара се свака кућница у градъ, и сваки, кои само оружје носити може, душомъ и срцемъ борисе за драго отечество свое, за милый родъ свой.— Садъ су се Црногорци опетъ окло Османове војске разсули и тукли. Тако ступа-ше крозъ Вилушу, Шпилу и Загору до потока, кои се Рѣка зове. Ту обколише Османа Црногорци тако, да се нје мани мого. Ту су у найвећемъ нереду Турци были. Видећи они погибелъ свою бегомъ се спасали и безумници храбре Црногорце, палећи имъ села, крозъ коя су бежали, јошти већма на освету раздраживали. Османъ јдува је две треће части војске Везиру натрагъ довео. Друге је Црнагора укопала.

Такој истој опасности были су острви Вранина и Лесендріа, на кое је Паша Скадарски око бању, изложени. Вранина, која је већа и важнија, носи име града, — премда съ градомъ једнимъ по нашемъ понятију ни наймају сравнити се неможе. Низ-ки, танки зидови, неколико обкопа и на-сила сочинjava градъ овогъ малогъ острива, и то бы готово бјумје било, ово место бранити противъ Паше, кои съ Албанезима својима и многочисленымъ топовима на обали стајше, и за юришъ спремаше се.

Сврэмъ добро је размотрјо ту опасност, која му је грозила, и старао се као икусанъ војникъ удалити је: онъ је дао нове насиље дигати, гдигди зидове поправити — и већ је прилично био све расположјо, кадъ једно веће апази, да се Албанези за юришъ преправљају, и да ћеду се сутраданъ доста знојти. Прегледи онъ све јошти једанпутъ, и опо-

мене съ тронећимъ речма свакогъ стражара, да буде на опрезу.

„Пази добро ову ноћ, Мијо!“ рече стражару на јужной обали стоећемъ „и пошли уво твоје очима у помоћь, да не бы се Турчинъ мојој фалити како је Црногорце, кадъ је на њији ударјо, непрправне застao!“

„Не бринисе ништа, — некъ се Турчинъ мјого не фали!“ отговори стражаръ, „шта мыслишъ ты Еврэмъ? Я велимъ, да се у Гори нашой мјого болј дае ратовати, гдји човекъ самъ непрјателя побједити може, — него овде, гдји чекати морамъ, докъ се онъ самъ не потруди до мене доћи. — — Садъ Еврэмъ, мыслимъ, да ће се весело сутра играти!“

„Тако се и мени чини.“ рече Еврэмъ; а може быти, да ћеду настъ јошти ову ноћ позвати на игру.“

Текъ што Еврэмъ то изрече, ал' се већ породила у граду велика хука, чује се неколико хитаца изъ пушака, за тимъ опа-зи Еврэмъ једанъ мали чамацъ, кои къ Турскомъ стану као стрела долазаше. У томъ чамцу стајше Турчинъ, кои је къ Вранини окренутъ голимъ андаромъ претјо. Еврэмъ упозна таки, да је то Мусулъ Ага. Похити дакле у градъ, да што брже прочуе, шта се догодило; изъ долинѣ капје башъ му иде на сусретъ Иванъ съ неколико Црногорца.

„Издани смо, Еврэмъ, издани!“ викаше они смешано.

„Ко је настъ издао?“ загрми Еврэмъ „— вори ты Иване!“

„Претприше мало Еврэмъ!“ рече овай: — шта быва отъ старине съ онимъ, кои браћу свјту издаје?“

„Издаица мора умрети!“ отговори Еврэмъ. —

„Добро Еврэмъ! а шта онда, кадъ је жена издаица?“

„Мора такођеръ умрети,“ отговори Еврэмъ савъ протрнутъ — „ако је удата, онда је дужанъ мужъ вћинъ убити јо.“

„Преправи се дакле Еврэмъ! „клике Иванъ „настъ је Турцима издала жена твоя!

Нио смо затекли у разговору съ Агомъ, кои намъ се некако измаче.

Свремъ се тргне натрагъ отъ стра; но разабравши се удари на Ивана, и съ тымъ речиа: **Лажо! тресне га на землю. Но остали Црногорцы прискоче и увате Сврена.**

„**Владыка ти мора судити!**“ викаше сви „што си се усудио у време рата руку дићи на Црногорскогъ юнака. Други мора за Вођу постављенъ быти, ты намъ више заповедати неможешъ!“

Освестисе Свремъ. „**Браћо, имате право!**“ рече онъ, „но то је замене био ударацъ, кои бы и саму Гору подрмао, — надамъ се, да ће ми Иванъ опрости.“

„**Видимъ я твой боль**“ — отговори Иванъ — „и све, што је годь досадъ было, хоћу да заборавимъ.“

„**Одите дакле!**“ рече Свремъ зубма шкрипели „да васть уверимъ о момъ спрамъ стары закона почитаню.“

Сви су садъ отишли у градъ, и ушли съ Свремомъ у његову кућу. Око куће стаяше Црногорцы оружани, и башъ у самой соби је неколико људи чувало Заиду. — јер је у окове метнути несме нико слободнужену Црногорца, то право има само људи мужји; ако ли је девойка, то онда Владыка.

Већ је била ноћ, кадъ је Црногорски Вођа дошао у свою слабимъ жижка светиломъ осветљену собу. У той соби стаяше у буџаку на зиду наслонећи Заида, коју је неспокойност, шта ће съ љубомъ быти, грозно мучила.

(конацъ слѣдуе.)

КРАТКА ПОВѢСТЬ

Гвоздени Бродова,

Будући да се „гвоздени бродови“ сваке године све више и више умножавају; то мыслимъ да не ће излишно быти љешто мало и о љубови Повѣсти навести. — Сви Енглески Технци јоште 1805 године у томъ су се согласили были, да прва покушења са гвозденимъ бродовима на Енглескимъ

корутама (каналима) учине. Ово љубово сопласије одобренијемъ и помоћио Енглескогъ Владића једма се у дјействије произведе, и тако данасъ се налази гвоздени бродова већи и у њимъ Енглескимъ приморјама, где ињеки премда су и двадесетъ година не-престано у движењи и послу были, то се јошти и дан-данасъ у добромъ иjakомъ становију налазе. Первигвоздени бродъ произишао је године 1821 изъ справнице (фабрике) Г. Г. „Мамбје и Напија“ у Хорслаи. На ињму је истый Г. Ааронъ Мамбји, кадъ га је у Лондону у бродосправници склопио, и утврдио, месеца Јунја 1822 године преко Хавре, рѣкомъ „Сайн“ зовомоисти, отишао до Париза. Овоме најскоре за исту рѣку Сайн јошти три опредѣлена гвоздена брова следећу. То Француузъ Каве видећи таки започне и онъ је сваковерстни руда бродове (Metallfiffe), за исту рѣку Сайн градити. Године 1824 даде паробродно Шаннона содружство, да се први гвоздени паробродъ сагради; а послѣ овога најскоре опетъ даде, да се и јошти петъ истоветни Пароброда начини, кои сви шестъ и данасъ се јошти у добромъ становију виде быти. Послѣ овога таки су опетъ почели Фавџеттъ и Престонъ је данъ гвоздени бродъ у Ливерпулу правити. А садъ се већи нагло све једна за другомъ у Енглеској, Шотландији и Француузкој бродоправница за гвоздене бродове подиже: али поредъ све ове оволике радњи јошти и дан-данасъ отлажу грађене гвоздени велики морски Галіја. Предразсужденија и извѣстне теготе и трудности отъ тога је задержавају; боје се, да се небы компасъ пореметио и смео; пакъ јошти мысле, да гвоздена велика галлија страшнимъ морскимъ бурјама не бы могла одолјти; да бы јој морска вода у време дугогъ путовања, као што се на морю ово често догађа, шкодила, и т. д. — Међутимъ ипакъ доћу на ту мысљ, да баремъ манъ явне гвоздене бродове, на коима бы путнике, писма и другу ситнијо робу превозити могли, праве, и тако овы се најскоре много умножи, и једна се у Ливерпулу гвоздена Галлија, „Ирон-Сідесъ“ зовома, отъ 200 бечкиј велика, сагради, на којој

первой усудесе путь изъ Ліверпоола у Союзене Амеріканске Державе учинити; и ово съ ньомъ покушеніе верло лепо и сретно испадне. Отъ 1834 пакъ до 1839 године да-де Восточно-Індійска Кумпанія више гвозде-ны, на 70 коня яки пароброда еготовити: но заго опеть морали су се сви ови найпре разчлениги, пакъ тако у Восточну-Індію от-вети. Т.къ г. 1840 первый путь отплуове Во-сточну-Індію два гвоздена воена пароброда, єданъ на 90 коня якій, и зовомый „Флеге-тонъ“, а другій, на 120 коня якій, и зово-мый „Немезісъ.“ Обадва су се ова пароброда яко отгиковала у Хінезкомъ рату, и показала, да гвоздени парброди много ви-ше преимущества имаю отъ дрвены. Године 1842 довершіо в Лердъ у Ліверпоолу є-дуна на 180 коня яку галмію „Гваделупе“ на-звану на рачунъ Мексіканскогъ владѣнія: и сама Справница Лердова веъ є до конца 1842 године у свemu 46 гвоздены разны бро-дова скготовила. Лердови главни Конкуррен-ти есу Іаксонъ и Кумпанія, О. Хернонъ и Гранеанъ и Кумпанія, кои су гвоздену ла-бу „Брігандъ“ на 220 коня яку, и „Дон-Гар-ровъ“ отъ 555 бечкій велику саградили. По-слѣдна ова са лађомъ „Індостанъ“ на 520 коня якомъ быле су найвеће гвоздене лађе: али ій є гвоздена лађа „Греат-Брітенъ“ на 1000 коня яка у свemu превозиша,

рећи му: „перъ Унтерхалтунгъ,“ да се съ нымъ играю. Одтле дотле около нѣга бая-ли су, и облећали, докле га на опасность навукли нису. Шестъ дана трајало є піян-ченѣ: за кое време съ променомъ среће гродужавала се и игра, и тако найпослѣ срећа сасвимъ остави новогъ Играча, зато, што су други у споразумѣнію были, пакъ овога варали. Овай доће у ватру, — нарав-но кадъ є видіо, да свое новце губи, — кое жељећи повратити, све є више мећао дотле, докле и оне подъ лихвомъ бывше новце све неизгуби; и тако безъ пребіене крайцаре остане.

У таковомъ станю видећи себе сиромахъ, полакъ є мртавъ быо; сва лепа и красна нѣгова надежда садъ му изчезне. Самъ се отъ себе стыдіо и срамотіо, пакъ и оно ока тренуће, кадъ се играти почeo, страшно є проклинјо. Горко га є мучила и гризла совѣсть. Никомъ се потужити смео ніе. — „Навеки є самъ себе несрѣћнимъ учиніо,“ у себи є говоріо, — „миръ и задовольство изгуби, и изгледу срећне будућности мое, одѣданпутъ се конацъ учини.“ Очаявао є. — Предъ люде изыћи ніе смео; зато се у сено иза села налазећесе увуче съ тымъ злочестныњ намѣреніемъ, да тамо одъ глади и зиме скапа. Ту се три дана налазіо безъ свакога ела и пїја. Но одъ зиме, глади и жећи у нѣму се смутня нека роди, и садъ одъ жалостне свое намѣре отустати намысли: али є ово веъ поздно было. — Онъ се извуче изъ сена и плачући за помоћь кодъ многи є припадао. Пакъ се и таки нашла братска чувствително куцаюћа срдца, коя су га сожалила и кући одвела. — Дозватый Лѣкаръ одма є видіо шта є, и да су му ноге црно смрзнуте неизлечиме быле; но на-противъ начинъ є тражіо, да бы га само отъ смрти сочувати могао. Кадъ се дозна грозне нѣгове намѣре узрокъ, Магістратъ є извиду чиніо, и да се три она нечовека на рачунъ позову. Младићъ є веъ сасвимъ збу-нѣћи быо, и као безъ памети говоріо; пакъ є и найпослѣ поредъ свегъ труда и упо-требљени одъ Лѣкара, за избавити му жи-

СЛѢДСТВА ИГРАНИ КАРТИЙ.

Простъ єданъ младићъ, кои є трудолю-бивъ быо, и съ тымъ добро чувао свои при-тяжаваюћи 900 фор: а и 2000 фор. кое є подъ интересъ дао быо. Онъ є увекъ мыслю о овой својој срећи, и често є себи съ не-комъ радостю будућность представљао; ка-ко ће сирћч са своимъ иманѣмъ управља-ти, како ће га умножавати, и съ фамилиомъ својомъ сретно уживати. — Ал' на несрѣћу нѣгову у зимнѣ доба, — кадъ обычно про-сти люди мало посла имаю, — поодивиши онъ Крчму съ некимъ варалицама и науче-ныи играчима помешасе, кои су га свако-јакимъ начиномъ присвојвали, и само, гово-

вотъ, начина, међу найвећимъ мукама, по-
сле краткогъ времена съ душомъ се раставио
Варалице по заслуги нынай истине казнѣ-
ни су; али јли то што годъ нѣму вредило?

Ето! То су ефдства играня Картай,
што оно кажу „перъ Унтерхалтунгъ.“ Кадъ
бы овай примѣръ, и јоштъ многи други о-
вомъ подобни усовојтовати могли оне, кои
ни у чемъ такву забаву неналазе, као у
картаню. — Та јли Богу плакати! да чо-
векъ мудросћу обдаренъ у ономе утѣху и
забаву налази, што му шкоди не само
жепу, него губи и драгоценно време, гу-
би здравље, одъ многогъ неспаваня скраћуе
себи животъ, губи честъ, и срећу свою
убја. —

Тко је карташъ, — тако се каже, кое
се и погађа, — онай је и піјаница, и тако
млогобройне шкодљивости себи наноси;
шта више! піјанствомъ обезсвеђава добро-
творство божества, и у скотско се станѣ
пушта. Ніе ли то порокъ! и люди се паме-
ти таквымъ гнуснымъ страстма обладати
дају. Та узду страстї у зубе, пакъ неће о-
тети ма. —

(превео)
(М. Т. И.)

О Т Г О В О Р Ђ на „Поправленіе једногъ Прилога“ у Ч. З С. Н. Листа.

У Числу 3 С. Н. Листа т. г. Г. П. Р.
Сентандрејацъ сообщава парапастическо по-
правленіе *) мoga прилога, сирћъ; „да је
Плестолъ Архіепископата Сербскогъ текъ
1739 г. у Карловце изъ Београда прене-
шенъ, како бы даље могао био Ракоција
јошъ 1704 г. Черноевићу у Карловце свое
шилати писмо?“ На кратко отговарамъ; да
у моме рукопису неналазисе „да је Чарно-
евићъ у Карловце Ракоциј писао“ и чудимъ
се како су „Карловце“ у Листу произникли,

*) Ово је екземпляр реторичкогъ Бомбаста.

па јоштъ и томъ, како се исто „поправле-
ње“ непрегледавши мой Рукописъ метути
могло, а сувише јоштъ: како п. учредниче-
ствомъ узрокована погрешка чрезъ исто
да се не поправи?

Јаковъ Јгњатовићъ.

МУДРА ИЗРЕЧЕНИЈА.

Тужбе противъ провидѣнія свагда
су безвкусне и глупе, и истинни знаци су-
евѣрја, или незнанja; малого пута такоћеръ и
лицемѣрства противъ слабіј глава; понеже
сва добра и зла качества людій и ньюовогъ
взаимногъ обхожденія по мѣри ньюовогъ ра-
зума, ньюовогъ проницанія и страданія за-
виси. —

Вредность человека состои се, да је иск-
санъ у многимъ стварма; колико је могуће,
да је съ малымъ задоволјанъ; колико је могу-
ће къ свачему и рѣшителанъ.

Ожидавай све отъ терпѣлја и трудолю-
бја. Съ приљжаніемъ и у време постарати-
се, преобразисе дудовъ листъ у свилу.

Кадъ намыслишъ какавъ посао преду-
зети, стисни усне твоје. А кадъ се на путь
спремашъ да твоје предпрјатје произведешъ
тада обави чизме твоје съ вуномъ.

Мало читати и много слушати, то је нај-
сигурнији путъ знанja своя умножити.

Сам. М.

ДОПИСИ.

Бечъ, на Воскресеніе.

„С ога и Любовь, напредакъ носе.“

И у нашој Церкви на старой піацы (Fleisch-
markt) налазећојсе, держалосе ноћомъ „Христово
Воскресеніе“ са особитымъ благоговѣніемъ. Ми-
нина је было видити, како је и мало и велико къ томъ
Торжеству похїтило, а јоштъ више је овдаши наше
жителј обрадовало, и до найвећегъ осећања довело,
кадъ су Пѣвцы цѣло Пѣние онако, као што је пре иѣ-
колико година у Пешти было, отпояли. То красно Пѣ-

не заиста милина је било чути. Џеца наша Шолска, којој је Г. Рандхартингеръ краснопѣнія Учитель ово Пѣни научио, и којој су се јоште млади люди изъ Школе Пѣни овдашића Університета пријужили, појала су до умиленіја. Пѣваца кое нашегъ кое нјновогъ Вѣроисповѣданіја било је до двадесетъ. Џело Пѣни ово наредили су два Г. Г. К. и М., на кое су они велики трошакъ употребили. Видѣћи наше Общество ово нјново благо намѣрење, одма се съ ныма сложи, пакъ да бы Краснопѣніе ово и у будуще обдергати могли, договоре се, да свакиј по могућству на то жертву приноси; и тако су многа Господа и Госпоџе по 50, 100, и по 500 фор. сребра на овай светији и благији конакъ годишњи давати завѣщали. Пѣни се ово свимъ вообще допало тако, да су Учителю Краснопѣніја изъ благодарности једанъ ленъ лавровый вѣнацъ на листуку отъ кадифе даровали, који су вѣнацъ дарује Госпоџе нѣму и на главу поставиле!! *)

Изъ Бече, 29. марта, 1844 л. Послѣ Праздника почеле су овдѣ Талианске Опера. Трајаће три мѣсеца као и досадъ. На свѣтлыј Понедѣљникъ била је првый, а јаче у Вторникъ другиј путъ представљана Опера Норма Норму је представљала Г. Монтенегро. Првогъ вечера плаћане су ложе по 50., а столица једна по 10 фор. сребра. Свѣтъ је у найвећемъ любопытству на мѣсто представљеніја ишао, надајући се особито художељство сојузено са даромъ природе кодъ новији Иѣвача наћи. При сквемъ томъ што су арије изъ Опере ове дражестне, опетъ се не само ње Публікуму допало; не го су се многи као преварени нашли. Но общтемъ инђији овдешићи, Г. Монтенегро могла је кодъ Г. Графице Хассенбартъ, а Г. Мариниј кодъ Г. Штаудигла у школу ићи и пѣвати учити. Миланезске Новине ковале су Г. Монтенегро у звѣзди, и съ тимъ намъ је дивнѣје, што се ни са једномъ нашомъ Иѣвачицомъ — — Хассен-

*) Нје ли ово лѣпъ и дичанъ једанъ примѣръ за цѣо нашъ милыј Родъ? — — Заиста је. — — И заиста мыслимо, да ће свакиј Сербинъ, кој понятије о Краснопѣніју, кое се на вите пѣва, има, ову слогу, любовь и ово красно Племенитогъ Общества Бечкогъ намѣрење свеусердно похвалити, и чистомъ душомъ Богу вопити, да Свевишијији Творацъ ту нјнову благородну слогу и любовь у сердцима укрѣпи, то нјново благо предпрјатије са својомъ свемогућностју благопоспѣши: и то съ тимъ више; јеръ кадъ помыслимо, да и Краснопѣніје човеку къ совершенству нѣговогъ изображеніја и облагородија, као и друге Науке служи, то вообиже треба пожелити и настояти, да овому лѣпому примѣру по могућству подражавамо, и да се поредъ други Наука и Художества, такођеръ и у овој художественой Краснопѣніји Науки изображавамо.

II.

бартъ, Луцеръ и Хайнешетеръ — ви близо споредити неможе. Видит' ћемо, како ће намъ се остали Членови овогъ Друштва допости. Међутимъ већ је ви сакамо, да што прије ова три мѣсеца прођу, те да насъ опетъ наши Иѣвачи са пріјатнимъ своимъ гласовима увеселявати почну.

ВѢСТИ.

Изъ Карловаца. Нјнова Експедиција Господину Јосифу Рајачићу, Архиепископу и Митрополиту отпуштава с 31. марта т. л. одавде у Даљ, и тамо ће се неколико дана бавити: а 4. априла полази Онъ изъ Даља на Пароплову преко Пеште на Земаљскиј Соборъ у Пожуну. Богъ Свемогућиј да му срећанъ путъ дарује и да Га у нѣговомъ за мило Отечество и за обиџенародије Благо добромъ предпрјатију подкрѣпи.

Чујемо да ће и Нјново Высокопреосвященство Господинъ Пантелеймонъ Живковић, Епископъ Темишварскогъ такођеръ овы дана на Дјету у Пожуну ићи

ПРЕЖЕЉНО УДИЧАРЕНЬ.

Познато је да су Енглези превелики Удичари, и они су ово художество, како сирѣчъ на удицу рибу хватати треба, са свомъ многимъ покушенијама, усовершенствовали. Но на жалост умалоје се риба у Енглезскимъ рѣкама све већма, једно зато, што се вода са свакомъ нечистотомъ кое изъ фабрика кое изъ другихъ дѣлаоница (Werftstätte) посвакиј данъ нечишћеномъ и у ю бацајућомъ яко квари, а друго зато, што рибу и многоходећи по рѣкама паробрodi распашују, тако, да се већ рибе за удичаренъ у рѣкама више скоро и неналази. Но Енглези удичити жељни, особито богати, предузимају путешествија у стране земље и предѣле, где се рибе много налази, пакъ је тамо на удицу хватају. Найсилнији, најбогатији и најгордељивији Енглеза можесе у Шведској и Норвегији преко лѣта видити, који су се поредъ рѣка у колибицима настанили, пакъ тамо безъ свакогъ низъ сметања више месециј рибу на удицу ловећи пробаве.

ПЕШТА.

Писмо на Господина Еугенија отъ Гурковићу, Верховногъ наши Народни Школа Надзирателя, отъ Г. Г. Лазара Теларовича Дѣтонаставника Мохачкогъ, и Гаврила Фомича наименованогъ Дѣтонаставника Боботскогъ, у којему они на умножење Фонда наши Народни Школа сваке године жертву приносити завѣщавају, је слѣдуюће.

Высоко-Благородный Господине,
премилостивый нашъ Покровителю!

Ако бы, по единце свакогъ, пытати усудјо се човекъ: кое въ найблагородије у животу за благостояње човеческо поступање, то је увѣренъ, да бы отъ свакогъ отговоръ добио, да је добро воспитане и наставление младогъ детета поступакъ и дѣло найизбраније. Ово дакле свето, и, слободно рећи, Божественно дѣло, и треба, и, или на природу, или на житљеско ставље човека сматрајти, мора сваки човекъ најохотније исполнявати и совершивати. — А да ово дѣло цѣљь свою безъ спомогателни средства достићи не може, то смо совершенно увѣрени: нуждно је дакле да сви свакимъ начиномъ къ тому притечено, да светомъ таковомъ дѣланју къ достиженију срећне ове цѣљи помогнемо. — Мы дакле подписаны желели, да милый Родъ нашъ у оваковомъ любкомъ дѣланју успехъ добаръ полуши, одъ малогъ нашегъ награжденија, за труде наше полученогъ, на умноженије Фонда Школскогъ завѣщавамо сваке године, у есенъ, по јданъ Цесарски дукатъ жертвовати. *)

Насъ и судбу нашу Покрову отеческогъ хранења
Вашегъ одавајући съ Высокопочитаниемъ есмо вѣчито
Высокоблагородију Вашему

У Мохачу на велику Среду 1843. л.

Всепримјешано.

СМѢСИЦЕ

Јданъ Шоттическа повременый Листъ пише, да је тамо једно стадо оваца, иоћомъ при појавленю Сѣверногъ светлогъ огња, ослѣпило; но послѣ једногъ да-

*) Неможемо пропустити, да горереченой Господи предъ цѣломъ нашемъ Публикомъ, за нынову къ общемъ добру ревностъ, внутреню благодарность неотдамо: јер је ово ныново приношеније, кое они годишњи отъ свое мале плаће на олтаръ просвѣштенија жертвују, редко, и особите похвале достојно. — Не бы ли добро было мила Сербска Браћа! да се на овай лепъ примѣръ свойски угледамо, пакъ да сви поспѣшимо, и ово преполезно Народно Заведеније, кое је за изображеније наше младежи найнужније, по могућству подпомажемо.

И.

на јадъ су овцима изъ жила крвъ пустили, свака съ овца опетъ пређашњији свой видъ добија. И зато треба да се овци, колко већина може бити, отъ лике съвѣтности чувају.

Уади једной „Унамархъ“ звомој служе Господ же умѣсто новаца. Люди купљују какову стварь са женскимъ особама исплаћају; и то по цѣни и важности купљене ствари, съ једномъ, двѣма, съ трима и проч. женскимъ особама.

ТРГОВАЧКЕ ВѢСТИ.

У Пешти 16. Апр. п. р. цѣна разне на пілцы есть слѣдујоћа: Пешт. меровъ; жита 105—126. наполнце 70—80, ражи 63—70, ечма 52—55, зоби 50—52, и кукуруза 66—72 грошића у шайну.

Ђуръ, 6. Апр. п. р. Годишњий овдѣ велике недеље держаний Торгъ нје башь за Рукодѣлице и за мањи Терговину добро испао. А и производе ин су ико куповали. Марве; као кони и говеда было в много на торгу, и особито было в коня тако избрани, да је се човекъ нје доволно нагледати могао. Цѣна продајана есть слѣдујоћа: 1 пааръ лѣпы велики за хитовъ коня 600—800 фор., 1. пааръ средњи за кола 400—500 фор., а 1. пааръ селски коня 140—200 фор. у сребру: — 1. пааръ волова за плугъ 250—300 фор., а 1. пааръ дебелы 350—380 фор., једна крава 70—120 фор. једно теле 10—18 фор.; 1. пааръ воловски кожа 45—55 фор., 1. пааръ кравин 30—40 фор., 1 пааръ коньски 16—25 фор., 1 пааръ телени 5—6 фор., 1 пааръ овчији 3—4 фор. и 30 кр. а 1 пааръ ягњенија кожа 2—2 фор. и 30 кр.: — 1. цента сланине 40—45 фор., сала 45—48 фор., говеђегъ масла 65—70 фор., а то плѣногъ сала 45—50 фор., 1. цента конопљ 25—50 фор. у шайну. На данашњемъ седничномъ торгу т је 10 Апр. п. р. цѣна раане била је ова: Пож. мер. жита 2 фор. и 30 кр. — 3 ф. и 54 к., наполнце 2 ф. и 6 кр. — 2 ф. и 24. кр., ражи 2 ф. и 12 кр. — 2 ф. и 24 кр. ечма 1 фор. и 30 кр. — 1 ф. и 42 кр., зоби 1 ф. и 36 кр. — 1 ф. и 45 кр., кукуруза 2 ф. и 30 кр. — 2 ф. 48 кр., и пасуљ 4 фор. и 15 кр. — 4 фор. и 30 кр., у шайну.

Станъ Дунава у Пешти.

15. Априла п. р. 11⁴. 5.⁴ 6.⁴

17. Априла 11⁴ 10.⁴ 9.⁴

Скоротеча излази у седмици 2 пута, Четверскомъ и Недељомъ; цена му је јако за овдашњији иза стране Предчисленик за пољ године 4 фор. у сребру. Предчисленик може на свакој ц. кр. Пошти, и у Пешти кодъ Издавателя, у Бедемској улици (Bastei Gasse № 349.)

Издаватель Димитрий Јовановић.

У ПЕШТИ словами Байнеровић и ћ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА